

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., N., zastúpenej advokátkou JUDr. M. I., V., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Exre 89/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2011 doručená sťažnosť spoločnosti T., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 34 Exre 89/2004.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa návrhom zo 4. novembra 2002 domáhala vydania poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s. Okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 34 Exre 89/2004 z 18. novembra 2004, ktorým návrhu vyhovel a poveril sťažovateľku zvolať do 40 dní od právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s. Uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2004. V súlade s uznesením okresného súdu zvolala sťažovateľka na 27. december 2004 mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s. Proti uzneseniu okresného súdu z 18. novembra 2004 podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na základe podaného mimoriadneho dovolania rozsudkom sp. zn. 1 M Obdo 5/2005 z 28. júna 2006 zrušil uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 15. augusta 2006 späťvzatie svojho návrhu a požiadala, aby okresný súd konanie vo veci sp. zn. 34 Exre 89/2004 o vydanie poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s., zastavil. V súlade s týmto návrhom sťažovateľky okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 34 Exre 89/2004 z 19. augusta 2006 ktorým konanie o vydanie poverenia zvolať mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s., zastavil. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2006.

Sťažovateľka podala proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo 5/2005 z 28. júna 2006, ktorý rozhodoval ako súd dovolací, sťažnosť ústavnému súdu. Ústavný súd rozhodol o sťažnosti nálezom sp. zn. II. ÚS 159/07 z 11. decembra 2007, podľa ktorého rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 M Obdo 5/2005 z 28. júna 2006 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zároveň zrušil rozsudok najvyššieho súdu z 28. júna 2006 a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Potom, ako bola vec vrátená najvyššiemu súdu, ju tento opätovne prerokoval a vydal rozsudok sp. zn. 2 M Obdo 1/2008 z 28. mája 2008, ktorým opäť zrušil uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Proti v poradí už druhému rozsudku najvyššieho súdu podala sťažovateľka sťažnosť ústavnému súdu. Ústavný súd vydal 15. januára 2009 nález sp. zn. II. ÚS 346/08, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Obdo 1/2008 z 28. mája 2008. Ústavný súd zároveň zrušil tento rozsudok najvyššieho súdu a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd preto vec opakovane prerokoval a rozhodol uznesením sp. zn. 2 M Obdo 1/2009 z 23. novembra 2009, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Okresný súd, ktorému bola vec vrátená, o nej však podľa sťažovateľky nekonal a ani nerozhodol. Preto sa sťažovateľka obrátila na predsedníčku okresného súdu so sťažnosťou. K sťažnosti sa vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom z 18. augusta 2010, v ktorom vyhodnotila sťažnosť ako nedôvodnú z dôvodu, že konanie bolo uznesením sp. zn. 34 Exre 89/2004 z 19. augusta 2006 zastavené. Sťažovateľka požiadala Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o prešetrenie vybavenia jej sťažnosti predsedníčkou okresného súdu. O prešetrení sťažnosti bola sťažovateľka upovedomená v stanovisku podpredsedníčky krajského súdu z 11. novembra 2010, v ktorom vyhodnotila námietky sťažovateľky proti postupu predsedníčky okresného súdu ako nedôvodné. Podpredsedníčka krajského súdu poukázala na to, že konanie bolo zastavené uznesením okresného súdu z 19. augusta 2006.

4. Sťažovateľka poukázala v sťažnosti na situáciu, ktorá v konaní okresného súdu sp. zn. 34 Exre 89/2004 vznikla. Sťažovateľka uvádza: „*Faktom je však súčasný stav, keď Najvyšší súd Slovenskej republiky aj po druhom náleze Ústavného súdu tretíkrát zrušil uznesenie Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 34Exre 89/04-73 zo dňa 18. novembra 2004*

a to uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2M Obdo 1/2009 zo dňa 23. novembra 2009 a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I. na ďalšie konanie. Toto uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nebolo napadnuté ústavnou sťažnosťou a Ústavný súd ho preto nezrušil a teda je právoplatné.

Pre Okresný súd Bratislava I. preto odo dňa doručenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2M Obdo 1/2009 zo dňa 23. novembra 2009 vznikla povinnosť vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I. pod sp. zn. 34Exre 89/04-73 konať a rozhodnúť, pretože Najvyšší súd Slovenskej republiky tak rozhodol a prikázal Okresnému súdu Bratislava I. vo veci ďalej konať a rozhodnúť.“

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Okresný súd Bratislava I. v konaní vedenom pod sp. zn. 34Exre 89/04-73 porušil základné právo spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V., N., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava I. prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 34Exre 89/04-73 konal bez zbytočných prietahov.

3. Spoločnosti T. spoločnosť s ručením obmedzeným V. priznáva náhradu trov konania v sume 314,18 €, ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. M. I., V. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Sťažovateľka namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 34 Exre 89/2004. Ako uvádza aj samotná sťažovateľka, predmetné konanie bolo uznesením sp. zn. 34 Exre 89/2004 z 19. augusta 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2006, zastavené. Z uvedeného možno vyvodiť, že sťažovateľka namieta prietahy v konaní, ktoré bolo právoplatne dávno zastavené. Na druhej strane však najvyšší súd svojím v poradí tretím rozhodnutím - uznesením sp. zn. 2 M Obdo 1/2009 z 23. novembra 2009 uznesenie okresného súdu sp. zn. 34 Exre 89/04 z 18. novembra 2004 (ktorým poveril sťažovateľku zvolať do 40 dní od právoplatnosti tohto uznesenia mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti T., a. s.) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Tak vznikla paradoxná situácia, keď najvyšší súd vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie takú vec, ktorá už bola právoplatne ukončená, ale ktorú bude musieť vyriešiť zrejme zastavením konania pre neexistenciu vecnej podmienky konania, ktorou je návrh na začatie konania (§ 103 a § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

8. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti popísanú situáciu podrobil kontrole z toho hľadiska, či má za následok porušenie označených práv sťažovateľky. Okresný súd v celom rozsahu vyhovel sťažovateľke, ktorá doručila 15. augusta 2006 späťvzatie návrhu vo veci sp. zn. 34 Exre 89/2004, keď už 19. augusta 2006 vydal uznesenie, ktorým konanie zastavil. Zároveň tým rozhodol aj o vrátení súdneho poplatku za podaný návrh sťažovateľke. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu nebol podaný žiaden opravný prostriedok, a preto nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2006. Z uvedeného potom vyplýva, že vo vzťahu k sťažovateľke ako účastníčke konania na okresnom súde vedeného pod sp. zn. 34 Exre 89/2004 bolo konanie právoplatne skončené už 13. septembra 2006 a od tohto dátumu nie je v „hre“ žiadne jej právo, o ktorom by okresný súd mohol a mal konať a rozhodnúť.

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (m. m. II. ÚS 26/95). Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov teda možno porušiť iba v konaní, ktorého výsledkom môže byť rozhodnutie všeobecného súdu

o právach a povinnostiach jeho účastníkov, pretože len také rozhodnutie môže ukončiť stav právnej neistoty osoby domáhajúcej sa jeho rozhodnutia (m. m. III. ÚS 62/01, II. ÚS 20/02). Okresný súd rozhodol ústavne konformne a v prípade späťvzatia návrhu sťažovateľkou aj urýchlene. Ústavný súd preto nemôže prijať záver, že sťažovateľka sa postupom okresného súdu nachádza v stave právnej neistoty. Skutočnosť, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 M Obdo 1/2009 z 23. novembra 2009 zrušil uznesenie okresného súdu z 18. novembra 2004 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, pričom konanie v tejto veci bolo už tri roky zastavené, je len pokračovaním „vojny“ medzi ústavným súdom a najvyšším súdom, ale bez reálneho dopadu na základné práva sťažovateľky. Preto nemožno dospieť k záveru, že okresný súd svojím postupom porušuje základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj ďalej.

10. Treba totiž vychádzať zo zásady, že žiaden proces neexistuje samoúčelne, ale jeho cieľom je dosiahnutie vzniku, zmeny či zániku hmotných práv a povinností fyzickej či právnickej osoby. Táto skutočnosť sa musí nutne odrážať tiež v rovine základných práv a slobôd, v danom prípade vo sfére vymedzenia rozsahu práva na spravodlivý proces v primeranej dobe. Ak sťažovateľ nie je nositeľom toho – ktorého hmotného subjektívneho práva alebo základného práva, nemôže sa dovolávať práva na spravodlivý proces v primeranej dobe v „iluzórnom“ konaní, lebo taký proces vlastne nevykazuje žiaden hmotnoprávny základ a ani nemôže taký proces požívať ústavnoprávnej ochrany.

11. Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, nezaoberal sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011